MÜHF MEDENİ HUKUK PRATİK ÇALIŞMASI PRATİK NO:16

SOYBAĞI – II –

OLAY: Bay (A) ile evli olan ve onunla birlikte Ankara' da ikamet eden Bayan (B)'nin tayini İzmir-Alaçatı'ya çıkmıştır. İşlerini Ankara'da kuran ve giderek artan miktarda gelir elde etmeye başlayan (A); işlerinin bozulacağı endişesiyle eşiyle birlikte Alaçatı'ya gitmeyi tercih etmemekte, bunun yerine Ankara'da kalmayı uygun görmektedir. Uzun süredir çocuk sahibi olmak istemelerine rağmen (A)'nin kısır olması sebebiyle çocuk sahibi olamamışlardır. Bu sebeple depresyonda olan (B), bir süre farklı şehirlerde ayrı yaşamalarının hem eşine hem de kendine iyi geleceği düşüncesiyle tayininin çıktığı Alaçatı'ya taşınmaya karar vermiştir.

Alaçatı'da inzivaya çekilen (B), 2018 yazında, arkadaşlarıyla tatile gelen ayırt etme gücüne sahip 30 yaşındaki kısıtlı Bay (C) ile tanışmış ve ikili arasında cinsel ilişki meydana gelmiştir. Aynı günlerde (B) ile zengin iş adamı (F) arasında da cinsel ilişki olmuş ve bu ilişki sonucunda 22.05.2019 tarihinde (Ç) dünyaya gelmiştir. (C), (B)'nin kendisi ile olan evlilik dışı ilişkiden (Ç)'nin dünyaya geldiğini iddia ederek tanıma isteğini vasisi olan (D) ile paylaşmıştır. Ancak (D) rıza göstermemiştir. Sonrasında (C), nüfus memurluğuna yaptığı yazılı başvuru ile evlilik dışı ilişkisinden dünyaya geldiğini iddia ettiği (Ç)'yi 16.11.2019 tarihinde tanımıştır. Ancak durumu 28.11.2019'da öğrenen (Ç)'nin annesi (B), (C)'nin baba olmadığını belirterek tanımayı kabul etmemiştir. Zira (B), (Ç)'nin daha rahat şartlarda yaşamını sürdüreceği gerekçesiyle (Ç)'nin zengin iş adamı (F) tarafından tanınmasını arzu etmektedir. Ayrıca (Ç)'nin doğumu sosyal güvence kapsamında olmayan bir özel hastanede gerçekleşmiş, hastaneye (B) tarafından 10.000 TL ödeme yapılmıştır. (C), (B)'nin talebi doğrultusunda doğum masrafı için (B)'ye 2.000 TL ödemede bulunmuştur. Ayrıca anne (B) doğumdan önceki ve sonraki sekizer hafta ücretli izin hakkını kullanmıştır.

SORULAR:

1. (Ç)'nin soybağı durumunu belirtiniz. (Ç)'nin (C) tarafından tanınmasının geçerli olup olmadığını nedenleriyle değerlendiriniz. Eğer geçerli olmadığını düşünüyorsanız, geçerli bir tanıma olabilmesi için (C)'nin hangi şartları da sağlaması gerektiğini açıklayınız.

Aşağıdaki soruları, (A) ile (Ç) arasında bir soybağı ilişkisi kalmadığını varsayarak cevaplandırınız:

2. (C)' nin (Ç)' yi tanımasının geçerli olduğu varsayımda, (C)'nin baba olmadığını iddia eden (B)'nin izlemesi gereken hukuki yolu ayrıntılı bir şekilde açıklayınız.

3. (B)'nin çocuk (Ç)'nin babası olduğunu iddia ettiği (F)'nin (Ç)'yi tanımaya yanaşmaması durumunda, (B) tarafından açılabilecek bir dava var mıdır? Eğer varsa dava şartlarını ve dava açılabilecek süreleri açıklayınız.

4. (B)'nin ödemesini yaptığı 10.000 TL'nin ve doğum sebebiyle yapılan diğer giderlerin başkasından istenebilmesi mümkün müdür? Mümkünse şartlarını açıklayınız.

CEVAP ANAHTARI

CEVAP-1-

Hukuki Sorun

Soybağının kurulması, tanıma, tanımanın hukuki niteliği, geçerlilik şartları ve hükümsüzlüğünün değerlendirilmesi.

Hukuki Sorunun çözümünde uygulanacak kural ve kurumlar

Türk Medeni Kanunu ***("TMK")*** m. 282/1 uyarınca *"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur."* Ana ile çocuk arasında soybağının kurulmasında, çocuğun evlilik içinde doğması ile evlilik dışında doğması bakımından farklılık bulunmamaktadır. Çocuğun doğumuyla ana ile çocuk arasında soybağı kendiliğinden kurulur. Bu nedenle çocuğun, soybağı kurulacak kadın tarafından doğurulduğunun tespiti yeterlidir.

TMK m. 282/2 gereği *"Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur."* Ayrıca babalık karinesi gereği, evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır (TMK m. 285).

TMK m.286 uyarınca *"Koca, soybağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava ana ve çocuğa karşı açılır. Çocuk da dava hakkına sahiptir. Bu dava ana ve kocaya karşı açılır."* Soybağının reddi davasını babalık karinesi gereği baba kabul edilen koca açar. Babalık karinesi gereği baba sayılmayan, yani evlilik dışı ilişkide bulunan erkek,

çocuğu tanıyabilir. Ancak tanıdıktan sonra çocuğun kendisinden olmadığını anlarsa soybağının reddi davası değil, tanımanın iptali davası açar.

Tanıma TMK m. 295' de şu şekilde hükme bağlanmıştır: *"Tanıma, babanın, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmî senette veya vasiyetnamesinde yapacağı beyanla olur. Tanıma beyanında bulunan kimse küçük veya kısıtlı ise, veli veya vasisinin de rızası gereklidir. Başka bir erkek ile soybağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınmadıkça tanınamaz."* Tanıma, babanın evlilik dışında doğmuş olan çocuğuyla soybağının kurulmasını sağlayan tek taraflı bir irade beyanıyla gerçekleşen bir işlemdir. Yani tanıma, tek taraflı bir hukuki işlemdir. Tanıma beyanı kurucu yenilik doğuran bir işlemdir. Tanıma ile soybağının kurulabilmesi için karşı tarafın kabulüne gerek yoktur, tanıma beyanının açıklanmasıyla sonuçlarını doğurur. Bu nedenle de çocuğun ya da ananın kabulüne gerek bulunmamaktadır.

Tanıma ile soybağı kurulabilmesi için tanımanın geçerlilik şartlarının gerçekleşmesi gerekir. Bu şartlar; tanıma beyanının TMK' da öngörülen şekilde yapılması, tanıyanın tanıma ehliyetine sahip olması ve çocuğun başka bir erkekle soybağının bulunmamasıdır. Bu şartların hepsinin kümülatif şekilde bulunmaması durumunda tanıma geçerli olmayacağı için hukuki sonuç doğurmayacaktır. Kısacası geçerlilik şartlarından herhangi birinin olmaması durumunda tanıma hükümsüz olacaktır.

Tanımanın baba tarafından, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmi senette veya vasiyetnamesinde yapacağı beyanla olacağından bahsettik. Babanın beyanını burada yazılan yollardan herhangi biriyle açıklaması gerekmektedir. Aksi halde tanıma, şekle aykırı olur. Beyanda bulunulan nüfus memuru, sulh hâkimi, noter veya vasiyetnameyi açan hâkim, tanımayı babanın ve çocuğun kayıtlı bulunduğu nüfus memurluklarına bildirir. Çocuğun kayıtlı bulunduğu nüfus memurluğu da tanımayı çocuğa, anasına, çocuk vesayet altında ise vesayet makamına bildirir (TMK m.296). TMK' da tanınmanın yapılma süresi ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.

TMK m. 295/2 gereği *“Tanıma beyanında bulunan kimse küçük veya kısıtlı ise, veli veya vasisinin de rızası gereklidir.”* Tam ehliyetsiz kişiler tanıma beyanında bulunamaz. Tanıma, kişiye sıkı sıkıya bağlı bağlı bir hak olduğu için, beyanın tanıyacak kişinin kendisi tarafından yapılması gerekmektedir. Bu nedenle sınırlı ehliyetsiz kişinin de bizzat kendisinin yapabilmesi gerekir. Ancak TMK hükmü gereği sınırlı ehliyetsiz kişi veli veya vasisinin rızasını almalıdır.

Tanımanın geçerli olabilmesi için bir başka şart, tanınacak çocuğun başka bir erkekle soybağının bulunmamasıdır. TMK m. 295/3 bu hususu *“Başka bir erkek ile soybağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınmadıkça tanınamaz.”* şeklinde ifade etmiştir.

Hukuki sorunun çözümü

Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulacağından, somut olayda (B) ile (Ç) arasında soybağı doğumla kurulacaktır. Babalık karinesi gereği evlilik devam ederken doğan çocuğun babasının koca olduğundan daha önce de bahsettik. Bu nedenle (A) ile (Ç) arasında soybağı kurulmuş olacaktır. (A), kısır olması ve eşiyle farklı şehirlerde yaşamaları sebepleriyle TMK m. 286’ de düzenlenen soybağının reddi davası açarak babalık karinesini çürütebilir.

(C)’ nin (Ç)’yi tanımasının geçerli olup olmadığının tespiti için tanımanın geçerlilik şartlarının somut olayda oluşup oluşmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

İlk olarak tanıma, TMK’ da öngörülen şekilde yapılmalıdır. Yani tanıma beyanın kanunda öngörülen şekle uygun yapılması için nüfus memuruna veya mahkemeye yapılacak yazılı başvuru ile ya da noterde düzenlenecek resmi senetle veya vasiyetname yoluyla yapılması gerekir. Somut olayda (C), nüfus memuruna yaptığı başvuru ile evlilik dışı ilişkisinden meydana gelen (Ç)’ yi tanımıştır. Bu nedenle TMK’ da öngörülen şekil koşulu gerçekleşmiştir. Bu nedenle bu açıdan tanımanın geçerliliğinde herhangi bir problem bulunmamaktadır.

İkinci olarak tanıyacak kişi bakımından ehliyet değerlendirmesi yapılması gerekmektedir. Somut olayda tanıma beyanında bulunan (C), kısıtlı olduğundan sınırlı ehliyetsizdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi tanıma kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak da olsa Kanun gereği tanıma beyanında bulunan kimse kısıtlı ise vasisinin rızası gereklidir. (C) kısıtlı olduğundan vasisi (D)' nin rızasını alması gerekmektedir. Nüfus memurunun (C)' nin kısıtlı olduğunu görmesi durumunda vasisinin rızasının olup olmadığını tespit etmesi gerekir. Tanımada vasinin rızasının bulunmaması tanımayı kesin hükümsüz kılar. Bu nedenle (C)' nin (Ç)' yi tanıması kesin hükümsüzdür. Zira vasi, rıza vermemiştir ve haliyle tanımanın bu geçerlilik şartı gerçekleşmemiştir.

Son şart ise çocuğun halihazırda başka bir erkekle soybağının bulunmamasıdır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, babalık karinesi gereği (A) ile (Ç) arasında soybağı kurulmuştur. Zira (Ç) evlilik içinde doğmuştur ve babası (A) olarak kabul edilir. TMK m. 295/3 gereği (A) ile (Ç) arasındaki soybağı geçersiz kılınmadıkça, (Ç), (C) tarafından tanınamayacaktır. Dolayısıyla tanımanın bu şartı da somut olayda gerçeklememiştir. (A) ile (Ç) arasında soybağı olduğundan, (C)' nin tanıma beyanı kesin hükümsüz olacaktır.

Ayrıca ifade etmek gerekir ki, anne (B)'nin (Ç)' nin (C) tarafından tanınmasını reddetmesi, hukuki anlamda hiçbir değer ifade etmemektedir ve reddine karşı hiçbir hukuki sonuç bağlanmamıştır. Tanımanın diğer şartları yerine getirilirse tanıma geçerlilik kazanacağından (B)' nin beyanın hiçbir önemi olmayacaktır.

(C)' nin (Ç)' yi tanıma beyanının geçerli olabilmesi için, nüfus memurluğuna yapılan bildirime ek olarak, (C) vasisi (D)' nin rızasını almalıdır. Ayrıca (A) ile (Ç) arasındaki soybağının da geçersiz hale gelmesi gerekir. Tüm bu şartların gerçekleşmesi durumunda tanıma geçerlilik kazanır ve (Ç) soybağı ile (C)' ye bağlanır.

CEVAP-2-

Hukuki Sorun

Tanımanın iptali davası, ilgililerin dava hakları, ispat yükü ve hak düşürücü süreler.

Hukuki Sorunun çözümünde uygulanacak kural ve kurumlar

Tanınmanın iptali davası TMK' da ikiye ayrılarak düzenlenmiştir. Bunlar "tanıyanın dava hakkı" ve "ilgililerin dava hakkı"dır.

Tanıyanın dava hakkı başlıklı madde hükmüne göre tanıyan; yanılma, aldatma veya korkutma sebebiyle tanımanın iptalini dava edebilir. Söz konusu iptal davası anaya ve çocuğa karşı açılır (TMK m. 297). Hükme göre tanıma beyanında iradeyi sakatlayan hallerin olması durumunda tanıyan, tanımanın iptali davası açabilecektir.

İlgililerin dava hakkı ise TMK m.298 ve m. 299 hükümlerinde düzenlenmiştir. TMK m. 298' e göre *"Ana, çocuk ve çocuğun ölümü hâlinde altsoyu, Cumhuriyet savcısı, Hazine ve diğer ilgililer tanımanın iptalini dava edebilirler Dava tanıyana, tanıyan ölmüşse mirasçılarına karşı açılır."* Tanıyan dışındaki kişililer ilgililer olarak ifade edilerek onlara da tanımanın iptalini talep etme hakkı tanınmıştır. Tanımanın iptali davası açabilecek bu ilgililer şunlardır:

- ana,
- çocuk,
- çocuğun ölümü halinde altsoyu,
- Cumhuriyet savcısı,
- Hazine ve diğer ilgililer.

Tanımanın iptali davasında davalı taraf ise; tanıyan, tanıyan ölmüşse mirasçıları olacaktır. Bu davada davacı, tanıyanın baba olmadığını ispatla yükümlüdür. Ana veya çocuk tarafından tanıyanın baba olmadığı iddiasıyla açılan iptal davasında ispat yükü, tanıyanın, gebe kalma döneminde ana ile cinsel ilişkide bulunduğuna ilişkin inandırıcı kanıtları göstermesinden sonra doğar (TMK m. 299). Yani kural olarak davacının, tanıyanın baba olmadığını ispatlaması gerekmektedir. Ancak tanımanın

iptali davası, ana veya çocuk tarafından açılıyorsa tanıyan gebe kalma döneminde ana ile cinsel ilişkide bulunduğuna ilişkin inandırıcı kanıtlar göstermelidir. Eğer tanıyan, gebe kalma döneminde ana ile cinsel ilişkide bulunduğuna ilişkin inandırıcı kanıtları getirirse ispat yükü yer değiştirecektir. Yani tanıyanın bu kanıtları göstermesinden sonra, tanımaya itiraz eden ana veya çocuğun, gösterilen kanıtlara rağmen tanıyanın baba olmadığını ispat etmesi gerekmektedir.

Tanımanın iptali hak düşürücü süreye tabidir. Bu süre, TMK m. 300' de düzenlenmiştir. Buna göre tanıyanın dava hakkı, iptal sebebinin öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her halde tanımanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. İlgililerin dava hakkı, davacının tanımayı ve tanıyanın çocuğun babası olamayacağını öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her halde tanımanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. Çocuğun dava hakkı, ergin olmasından başlayarak bir yıl geçmekle düşer. Bu süreler geçtiği halde gecikmeyi haklı kılan sebep varsa, sebebin ortadan kalkmasından başlayarak bir ay içinde dava açılabilir.

Hukuki sorunun çözümü

Öncelikle belirtmek gerekir ki, (C)' nin (Ç)' yi tanımasının geçerli olmadığını ve tanımanın geçerli olması için gereken şartları taşımadığından bahsettik. Ancak soruda bu tanımanın geçerli olduğu varsayımda (C)' nin babalığını reddeden ana (B) tarafından başvurulabilecek hukuki yol sorulmuştur.

TMK m. 298 gereği ana (B) tarafından açılabilecek dava *"tanımanın iptali davası"*dır. Bu dava tanıyana, ölmüşse mirasçılarına karşı açılacaktır. Yani ana (B) tarafından tanımanın iptali için açılacak dava, tanımanın iptali davasıdır. Bu dava tanıyan (C)' ye karşı açılacaktır. Tanımanın iptali davasının davacısı (B), davalısı (C) olacaktır.

Tanımanın iptali davası ana (B) tarafından açılacağından ispat yükü, tanıyan (C)' nin gebe kalma döneminde ana ile cinsel ilişkide bulunduğuna ilişkin inandırıcı kanıtları göstermesinden sonra doğacaktır.

Somut olayda söz konusu davanın açılması durumunda (C)’ nin (B) ile gebe kalma döneminde cinsel ilişkide bulunduğuna dair inandırıcı kanıtlar göstermesi gerekir. (C), o tarihlerde Alaçatı’ da bulunduğu, (B) ile sık sık görüştüklerini ve cinsel ilişkide bulunduklarını inandırıcı şekilde ispatlayabilirse, artık ispat yükü (B)’ ye geçecektir. (C)’ nin bu kanıtları öne sürmesinden sonra, ana (B), öne sürülen kanıtlara rağmen babanın (C) olmadığını ispatlamalıdır.

Tanımanın iptalini dava hakkı, ana (B)’ nin tanımayı ve tanıyan (C)’ nin çocuğun babası olamayacağını öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her halde tanımanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. Ana (B) bu süreler içinde dava açmazsa dava açma hakkını kaybedecektir. Ana (B) tanımayı 28.11.2019 tarihinde öğrendiğinden, tanımanın iptali davasını 28.11.2020 tarihine kadar açmalıdır. Eğer ana (B) tanımayı bu tarihte öğrenmemiş olsaydı en geç tanımanın yapıldığı tarih olan 16.11.2019 tarihinden beş yıl sonrası olan 16.11.2024 tarihine kadar dava açması gerekirdi.

CEVAP-3-

Hukuki Sorun

Tanıma, babalık davası, davanın şartları ve hak düşürücü sürelerin tespiti.

Hukuki Sorunun çözümünde uygulanacak kural ve kurumlar

Tanıma yoluyla soybağı kurulmaması durumunda, babalık davasıyla çocuk ile baba arasında soybağının kurulması istenebilir. Çocuk ile baba arasındaki soybağının mahkemece belirlenmesini ana ve çocuk isteyebilirler. Dava babaya, ölmüşse mirasçılarına karşı açılır. Babalık davası, Cumhuriyet savcısına ve Hazineye; dava ana tarafından açılmışsa kayyıma; kayyım tarafından açılmışsa anaya ihbar edilir (TMK m. 301). Bu dava ile baba ile çocuk arasında soybağı ilişkisi kurulduğundan yenilik doğuran bir davadır. Dava sonunda verilen yenilik doğurucu etkiye sahip babalık hükmü, çocuk ile babası arasındaki soybağının geçmişe etkili biçimde kurulmasını sağlar.

TMK ilgili hükmünde görüldüğü üzere, babalık davasının davacısı ana ve çocuktur. Ana ve çocuk bu davayı birlikte açabilecekleri gibi, birbirlerinden ayrı olarak da açabilirler. Her ikisinin de dava hakkı birbirinden bağımsızdır.

Babalık davasında davacının, davalı kişinin baba olduğunu ispatlaması gerekmektedir. TMK m. 302’ de öngörülen karineye göre; davalının, çocuğun doğumundan önceki üçyüzüncü gün ile yüzsekseninci gün arasında ana ile cinsel ilişkide bulunması, babalığa karine sayılır. Bu sürenin dışında olsa bile fiili gebe kalma döneminde davalının ana ile cinsel ilişkide bulunduğu tespit edilirse aynı karine geçerli olur. Davalı, çocuğun babası olmasının olanaksızlığını veya bir üçüncü kişinin baba olma olasılığının kendisininkinden daha fazla olduğunu ispatlarsa karine geçerliliğini kaybeder.

Babalık davası açılabilecek süreler ise TMK m. 303’ de hükme bağlanmıştır. Bu süreler hak düşürücü niteliktedir. Bu nedenle bu sürelerin geçmesi halinde babalık davası açılamayacaktır. Babalık davası, çocuğun doğumundan önce veya sonra açılabilir. Ananın dava hakkı, doğumdan başlayarak bir yıl geçmekle düşer. Çocuğa doğumdan sonra kayyım atanmışsa, çocuk hakkında bir yıllık süre, atamanın kayyıma tebliği tarihinde; hiç kayyım atanmamışsa çocuğun ergin olduğu tarihten itibaren işlemeye başlar. Çocuk ile başka bir erkek arasında soybağı ilişkisi varsa, bir yıllık süre bu ilişkinin ortadan kalktığı tarihte işlemeye başlar. Bir yıllık süre geçtikten sonra gecikmeyi haklı kılan sebepler varsa, sebebin ortadan kalkmasından başlayarak bir ay içinde dava açılabilir.

TMK m. 283 *“Soybağına ilişkin davalar, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır.”* hükmü uyarınca babalık davasında yetkili mahkeme, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesidir. Babalık davasında görevli mahkeme ise aile mahkemesidir.

Hukuki sorunun çözümü

Ana (B)’ nin çocuk (Ç)’ nin babası olduğunu iddia ettiği (F)’ nin (Ç)’ yi tanımaya yanaşmaması durumunda, (B) tarafından (F)’ ye karşı açılabilecek dava babalık davasıdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, (Ç), (A) ile (B) arasındaki evlilik devam ederken dünyaya geldiği için babalık karinesi gereği (TMK m. 285), (A) baba olarak kabul edilir. Doğum evlilik içinde gerçekleştiği için (Ç) ve (A) arasındaki soybağı, (A) gerçek baba olmasa da karine gereği kurulmuş olur. Zira (A)’ nın kısır olması sebebiyle zaten çocuğu olmamaktadır. Ancak yine de (Ç)’ nin soybağı baba bakımından (A) ile bağlanır. Ancak bu soybağı geçersiz kılınmadıkça, başka bir deyişle soybağının reddi davası açılıp başarıyla sonuçlandırılmadıkça, (Ç) ile başka bir erkek arasında soybağı kurulamayacaktır. Bu nedenle (F) hakkında soybağı davası açılabilmesi için öncelikle (Ç) ve (A) arasındaki soybağının geçersiz kılınması gerekir. Ancak bundan sonra baba olduğu iddia edilen kişi olan (F)’ ye karşı babalık davası açılabilecektir. Somut olayda (Ç) 22.05.2019 tarihinde dünyaya gelse de ana (B) açısından babalık davası açılabilecek bir yıllık süre bu tarihte başlamaz. Zira TMK m.303 gereği *“Çocuk ile başka bir erkek arasında soybağı ilişkisi varsa, bir yıllık süre bu ilişkinin ortadan kalktığı tarihte işlemeye başlar.”* (Ç) ile (A) arasındaki soybağının, bu soybağı ilişkisinin ortadan kalktığı tarihte, ana (B)’ nin bir yıllık babalık davası açma süresi başlayacaktır. Uygulamada soybağının reddi davası, babalık davası bakımından bekletici mesele olarak kabul edilmekte ve babalık davasına ilişkin hak düşürücü süre soybağının reddine ilişkin hükmün kesinleşmesinden itibaren başlatılmaktadır.

(Ç) ile (A) arasındaki soybağı ilişkisinin ortadan kalkması durumunda (B) tarafından (F)’ ye karşı babalık davası açılabileceğinden bahsettik. Bu davanın açılması durumunda TMK bazı karineler öngörmüştür. TMK m.302/1’ deki karine gereği, davalının, çocuğun doğumundan önceki üçyüzüncü gün ile yüzsekseninci gün arasında ana ile cinsel ilişkide bulunmasının babalığa karine sayılacağından daha önce bahsettik. İşte ana (B), bu dönemde, davalı (F)’ nin kendisi ile cinsel ilişkide bulunduğunu ispatlaması durumunda, karine gereği (F) baba kabul edilir.

Söz konusu sürenin dışında olsa bile fiili gebe kalma döneminde davalı (F)’ nin ana (B) ile cinsel ilişkide bulunduğunun tespit edilmesi durumunda aynı karine geçerli olacaktır. (F) bu karineye karşılık olarak, çocuğun babası olmasının olanaksızlığını veya bir üçüncü kişinin baba olma olasılığının kendisinden daha fazla olduğunu ispatlarsa (örneğin C) karine geçerliliğini kaybedecektir. Somut olaydaki babalık davası, (Ç)’ nin gerçek babasının (A) olduğu iddiasına dayandığı için, bu iddianın ispatlanması için tıbbi yollara başvurulabilir.

CEVAP-4-

Hukuki Sorun

Babalık davasında ananın mali haklarının tespiti.

Hukuki Sorunun çözümünde uygulanacak kural ve kurumlar

TMK m. 304 uyarınca *“Ana, babalık davası ile birlikte veya ayrı olarak baba veya mirasçılarından aşağıdaki giderlerin karşılanmasını isteyebilir:*

1. Doğum giderleri,

2. Doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderleri,

3. Gebelik ve doğumun gerektirdiği diğer giderler.

Çocuk ölü doğmuş olsa bile hâkim, bu giderlerin karşılanmasına karar verebilir.

Üçüncü kişiler veya sosyal güvenlik kuruluşlarınca anaya yapılan ödemeler, hakkaniyet

ölçüsünde tazminattan indirilir.”

Ananın sosyal güvencesi varsa ve doğum giderleri bu güvence kapsamında karşılanmışsa, ana bu doğum giderlerini talep edemez. Annenin sosyal güvencesi olmasına rağmen, doğumu sosyal güvence

kapsamında olmayan bir hastanede gerçekleştirmişse, baba, bu masrafları karşılamak zorundadır.

Ana, gelir elde ediyorsa doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderlerini isteyemeyecektir. Ana çalışan bir kişiyse ve bu dönemde ücretli izin hakkını kullanmışsa, bu giderler istenemez.

Hukuki sorunun çözümü

Somut olayda (Ç)' nin doğumu özel hastanede gerçekleşmiş ve (B) tarafından hastaneye 10.000 TL ödeme yapılmıştır. TMK m.304 gereği ana (B), (F)' ye açacağı babalık davasıyla birlikte veya ayrı olarak (F)' den doğum giderlerinin, doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderlerinin, gebelik ve doğumun gerektirdiği diğer giderlerin karşılanmasını talep edebilir.

Doğum sosyal güvence kapsamında olmayan bir hastanede gerçekleştiği için bu giderin ve doğumla ilgili diğer giderlerin baba (F) tarafından karşılanması gerekmektedir. Ancak TMK m. 304 gereği (C) tarafından yapılan 2.000 TL ödeme hakkaniyet ölçüsünde tazminattan indirilecektir.

Ana (B) çalıştığı için ve ücretli izin hakkını kullandığı için doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderlerini (F)' den isteyemeyecektir.